
§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 13 september justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Rasmus Ling* (MP) avsågt sig uppdraget som suppleant i EU-nämnden.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2024/25:56

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:56 Niondeklassare som saknar behörighet till gymnasieskolan
av Linus Sköld (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 22 oktober 2024.

Skälet till dröjsmålet är att den ska besvaras tillsammans med ip 64 och behöver flyttas fram till det datum som den interpellationen är bokad på, eftersom talmannen har beslutat att på grund av brist på tid i kammaren inte kan läggas fler interpellationer den 15 oktober.

Stockholm den 3 oktober 2024

Utbildningsdepartementet

Lotta Edholm

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2024/25:25 och 26 till finansutskottet

2024/25:28 till trafikutskottet

§ 5 Svar på interpellation 2023/24:849 om Uppsalapendeln

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Ardalan Shekarabi har frågat mig om jag och regeringen anser att det är ett önskvärt resultat av vår styrning att statens bolag lägger ned en av de viktigaste pendlingssträckorna i landet. Han har vidare frågat mig om jag och regeringen avser att förändra vår styrning av SJ så att de kommersiella intressena kompletteras av samhällsintressen.

SJ AB och övriga bolag med statligt ägande lyder under samma lagar som privatägda bolag, däribland aktiebolagslagen (2005:551). Det är bolagets styrelse och ledning som ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter samt den löpande förvaltningen av bolagets operativa verksamhet. Frågor om SJ AB:s kommersiella trafik är operativa frågor och således för SJ AB:s ledning och styrelse att hantera.

Enligt SJ AB har konkurrensen från skattesubventionerad trafik successivt ökat under lång tid på den aktuella sträckan, och bolagets trafikerings av sträckan i dag medför en betydande förlust. Bolaget har därför beslutat att upphöra med trafiken.

SJ AB bedriver en omfattande tågtrafik i Sverige med stor geografisk spridning. Bolaget verkar inom två typer av trafik: kommersiell trafik och upphandlad trafik. SJ AB driver både kommersiell trafik och upphandlad trafik på affärsmässiga grunder i konkurrens med andra tågoperatörer samt inte minst i konkurrens med bil, flyg och buss.

Riksdagen har beslutat att SJ AB ska driva sin verksamhet på affärsmässiga grunder. I enlighet med detta är bolagets verksamhetsföremål att bedriva persontrafik och inom ramen för affärsmässighet bidra till att uppfylla de transportpolitiska målen. Förvaltningen av SJ AB ska därmed ske inom riksdagens mandat och enligt regelverken om konkurrens och statligt stöd. Regeringen har inte för avsikt att verka för att SJ får ett samhällsuppdrag med ansvar utöver vad som anges i bolagsordningen.

Anf. 2 ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, ärade finansminister, för svaret!

Över 400 000 människor bor i Uppsala län. Precis som människorna i andra delar av vårt land gör de rätt för sig, går till jobbet, studerar och lever de liv som de vill leva. Ofta är det människor som bidrar eller har bidragit till vårt samhälle.

Människorna och medborgarna i Uppsala län har rimliga förväntningar. De vill att sjukvården ska fungera, och därför är de oroade över regeringens underfinansiering av sjukvården, som drabbar inte minst Akademiska sjukhuset i Uppsala och medborgarna i Uppsala. De förväntar sig att det finns bostäder när barnen växer upp och ska flytta hemifrån, och de är därför oroliga över att vi har ett bostadsbyggande som har tagit stopp därför att regeringen vägrar att stimulera bostadsbyggande i en lågkonjunktur.

Väldigt många människor i Uppsalaregionen är beroende av tåg, för de lever i en arbetsmarknadsregion som består av Uppsala och Stockholm. De är vana att resa en eller en och en halv timme till jobbet, och då har de den rimliga förväntningen att staten, när de är med och bidrar i samhället, ska ta sitt ansvar för att samhället fungerar. Men staten tar inte sitt ansvar när det gäller tågtrafiken.

SJ har kört denna sträcka i kanske hundra år, i dess moderna form sedan slutet av 60-talet. Människor har byggt sina liv på förutsättningen att det finns en Uppsalapendel så att de kan ta sig till jobbet eller studieverksamheten med tåg. Men plötsligt när de går upp en morgon får de höra nyheten att SJ om tre månader kommer att lägga ned sin verksamhet. Uppsalapendeln läggs ned utan förvarning eller kommunikation med samhället.

När SJ:s ledning får frågan varför de gör så anger de sina skäl, men de understryker också att de inte har något samhällsansvar. Tänk att SJ, ägt av staten och oss alla, ger medborgarna i Uppsala län svaret att SJ inte har något samhällsansvar. Till och med tobaksbolagen talar om sitt samhälls-engagemang, men SJ har inget samhällsansvar.

Nu räddas Uppsalaborna av Region Uppsala och dess progressiva ledning, som fokuserat har gått in för att lösa detta med hjälp av övriga regioner och Mälardalstrafik. Vi får se om det löser problemen, men det finns goda möjligheter att göra det därför att det finns en region som tar på sig en roll som den egentligen inte har.

Frågan återstår: Vad har regeringen för ansvar? Vilket svar har regeringen till medborgarna i Uppsala län, när människorna där möter dessa problem? Instämmer ärade finansministern i SJ-ledningens svar att SJ inte har något samhällsansvar? Är SJ sämre än tobaksbolagen? Finns det någon ambition från regeringens sida att styra SJ på ett sätt som gör att SJ bidrar till hela det svenska samhället, till tillväxt och utveckling, till företagande och till att människor kan resa och ta sig till jobbet?

Anf. 3 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet Svantesson för att hon är här i dag för att prata om en viktig fråga, nämligen frågan om att trygga människors väg till jobbet och hemmet.

I tolv år har jag åkt sträckan mellan Uppsala och Stockholm. Det är Sveriges mest trafikerade tågpendlarsträcka. Som pendlare möter jag många motgångar: inställda tåg, försenade tåg, signalfel, spårspring och viltolyckor. Det är bara några exempel. Inte sällan får man stå därför att sittplatserna på tåget har tagit slut. Jag pendlar ändå inte dagligen, som många gör. Pendlarna har det kort sagt inte lätt.

Det är däremot lätt att förstå den panik som drabbade våra pendlare när SJ den 27 augusti meddelade att man lägger ned pendeltågen mellan Uppsala och Stockholm därför att det inte anses lönsamt.

När Ardalan Shekarabi skrev interpellationen fylldes sociala medier av oroliga pendlare som inte visste om de efter årsskiftet skulle kunna ta sig till jobbet eller hämta barnen efter innebandyträningen eller om de nu alltid kommer att behöva stå trångt packade på tågen därför att de aldrig kan hitta en sittplats eller om det ens kommer att vara möjligt att bo i Knivsta och pendla.

Beskedet är allvarligt inte bara för våra pendlare utan för hela Stockholmsregionens och Sveriges tillväxt. Det får konsekvenser om människor med sin kompetens inte kan röra sig på ett rimligt sätt i detta område. Detta påtalas inte bara av oss i oppositionen utan även av Svenskt Näringsliv, som säger att det är katastrof för både arbetsgivare och arbetstagare att pendlingsmöjligheterna mellan Uppsala och Stockholm blir sämre.

Förra veckan kunde pendlarnas värsta magont äntligen gå över då Region Uppsala och vår socialdemokratiska regionstyrelseordförande Helena Proos meddelade att regionen tillsammans med övriga regioner i Mälardalen nu har gjort sig redo att ta över tågtrafiken genom Mälardalstrafik. Det var en stor lättnad för många, även om vi ännu inte vet fullt ut hur förändringarna i tidtabellen kommer att se ut.

Trots att situationen fann en lösning kvarstår en oro över hur SJ har agerat och varför. Jag vet att SJ drivs utifrån marknadsmässiga principer, men nu har vi sett vilka allvarliga konsekvenser det faktiskt kan få. Pendlarna mellan Uppsala och Stockholm har sett det. Det borde väl vara ett starkt samhällsintresse för regeringen att se till att människor kan ta sig mellan hem och jobb. Mina frågor till statsrådet Svantesson blir därför: Har regeringen ett ansvar för att se till att människor i hela landet kan ta sig till sina jobb? Vill man ta det ansvaret genom att förtydliga SJ:s uppdrag?

Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Ardalan Shekarabi för interpellationen.

Jag vet att det är otroligt många i Uppsala med omnejd som har blivit upprörda, och jag har full förståelse för det. Det är en viktig sträcka, och det här påverkar väldigt många. Men även om man står på Uppsalabornas sida – vilket jag verkligen tycker att man ska göra, för jag tycker att det är helt rätt – tycker jag att man som ansvarig politiker kan ta upp vissa saker först, fru talman. Jag ska ta upp några fakta först, och sedan kommer jag in lite grann på hur jag ser på styrningen av SJ.

Det är ändå viktigt att komma ihåg att 80 procent av trafiken på just den här sträckan körs av andra än SJ. Det är viktigt att komma ihåg att det alltså inte är bara ett bolag som kör. Det låter nästan som att SJ är det enda och att människor får gå, cykla eller göra någonting annat för att ta sig till Stockholm när trafiken nu ställs in. Faktum är att det finns tre stora aktörer – varav två, SL och Mälardalstrafik, faktiskt är skattesubventionerade. Man kan naturligtvis tycka mycket om huruvida SJ ska vara ett statligt bolag eller om det borde vara någonting annat, men i grund och botten är SJ, precis som interpellanten också sa, ett företag som är ute på kommersiella grunder.

Jag vill reda ut en till sak. Har man ett samhällsansvar? Ja, men det har ju alla statliga bolag. Skilj alltså på samhällsuppdrag och samhällsansvar! Samhällsansvar menar jag att alla statliga bolag har; det är ju därför vi äger dem tillsammans. Vissa av dem har större ansvar än andra.

Att ha ett samhällsuppdrag inskrivet i verksamhetsmålet är dock någonting helt annat. Det kan man absolut diskutera, men hittills har riksdagen med ganska stor majoritet fortsatt att rösta för att SJ ska vara ett kommersiellt bolag och ha avkastning. Så länge det är fallet måste bolaget också ha avkastning. Jag ville alltså bara sortera lite.

Ja, självklart ska man i Sverige kunna ta sig till jobbet. Det är därför vi i regeringen nu, faktiskt i går, fattade beslut om den största infrastrukturpropositionen någonsin. Den innehåller stora belopp både till underhåll och till nya investeringar, självklart – både i järnväg och väg. Självklart ska det fungera att röra sig i Sverige.

Min bild – och det här kan vara viktigt att veta för den som eventuellt följer den här sändningen eller läser protokollet efteråt – är att regeringen inte går in och styr några som helst bolag. Vi ansvarar också för Systembolaget och Vattenfall, men vi styr inte prissättning eller andra saker när ett bolag har det uppdrag det har.

I grund och botten tycker jag att det är väldigt bra att den här frågan lyfts. Jag tycker att det är bra att SJ hör kundernas absoluta protester, och jag förstår protesterna. Nu tror jag kanske inte att SJ har kört i hundra år, även om det är ganska länge, men det är ändå så att det har kommit in två andra aktörer som är skattesubventionerade. Det får man inte glömma. Så länge de är det och SJ går med stora förluster kan man ju förstå SJ, som har fått uppdraget härifrån riksdagen – inklusive från Ardalan Shekarabi – att ha avkastning. Nummer ett är alltså att det är flera som kör.

Det är också bra att Mälardalstrafik nu berättar att man tänker fylla på. Man kör ganska många sträckor redan i dag. Den generella diskussionen om huruvida SJ ska ha ett samhällsuppdrag och inte vara ett kommersiellt bolag är absolut en diskussion som vi kan fortsätta att ha, men den kommer inte att här och nu hjälpa dem som pendlar mellan Uppsala och Stockholm åt olika håll. Det som räddar dem är i stället att det finns trafik som kör, och det kommer det uppenbarligen att finnas.

Jag har all förståelse för upprördheten över kommunikationen. Jag har också förståelse för att man gillar SJ. SJ är ju ett av de företag i Sverige som både får mycket kritik och som väldigt många älskar. Jag har själv åkt mycket tåg genom åren, och det finns en hatkärlek. Ibland är det bara kärlek, ibland är det mest hat och ibland är det både och från den som pendlar och fastnar. SJ får ju ibland också skulden för saker som de själva inte rör över, som att Trafikverket inte har ordnat en räls och så vidare.

Det är i grund och botten bra att frågan lyfts, och vi får fortsätta diskussionen om samhällsuppdrag.

Anf. 5 ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för inlägget.

Problemet är att SJ inte tar sitt samhällsansvar. Det här är inte ett ansvarsfullt agerande gällande den tågtrafik som man har haft ansvaret för i många decennier. Jag vet inte om det är 100 år, 90 år eller 80 år, men det är väldigt många decennier som SJ har kört Uppsalapendeln. Man ändrar sig och hanterar inte beskedet om nedläggning av Uppsalapendeln på ett ansvarsfullt sätt, utan man kastar ut nyheten utan att koordinera det med olika berörda aktörer och utan att beakta att Uppsalapendeln är en förutsättning för tillväxt och människors liv i Uppsalaregionen.

Som riksdagsledamot från Uppsala län förväntar man sig då att regeringen ser att SJ:s ledning agerar fel och att SJ:s ledning inte tar sitt samhällsansvar. Man förväntar sig att regeringen går in och agerar för att SJ ska tjäna hela det svenska samhället, men det gör inte regeringen. Det är det som oroar, fru talman: att regeringen inte drar lärdomar av det här misslyckandet.

Vi har nu flera decennier av marknadsmisslyckande i vårt samhälle. Konkurrensetsättning och privatisering har kraftigt försämrat möjligheterna att resa med tåg i vårt land. Vi har splittrat hela systemet för järnvägen, och det skapar enorma svårigheter för pendlare varje dag. Det försämrar också våra tillväxtpotentialer, inte minst i Uppsala–Stockholmsregionen.

Det man skulle vilja är att finansministern och regeringen lade undan dogmer och ideologiska perspektiv och såg det misslyckande vi här har gett ett exempel på. Man skulle vilja att regeringen presenterade en politik som löser problemen med styrningen av SJ, synen på infrastruktur och synen på marknadsexperiment och gav den trygghet som medborgarna i vårt land behöver. Företagen i Uppsala, universiteten i Uppsala och utvecklingen i Uppsala förutsätter att det finns väl fungerande tågtrafik mellan Stockholm, Arlanda och Uppsala.

Fram till förra veckan, när regionstyrelsens ordförande Helena Proos klev fram och tog ett ansvar som regionen absolut inte har, visste vi medborgare i Uppsala län inte om vi kunde ta oss till jobbet i januari månad eller ens i slutet av december. Det är väldigt märkligt att man som medborgare i Sverige inte kan lita på att staten gör det staten ska göra för att tillväxten ska fungera och för att människors liv ska fungera.

Det är också väldigt märkligt att vi är i en situation där finansministern är nöjd med att det är Region Uppsala som går in och räddar Uppsalaborna trots att man inte har det ansvaret. Man tar dock på sig det ansvaret därför att man ser behovet av att samhällsansvar tas, det vill säga det behov som SJ inte såg.

Jag frågar därför återigen finansministern: Vilka lärdomar drar regeringen av misslyckandet med SJ? Vilka lärdomar drar regeringen av nedläggningen av Uppsalapendeln och SJ:s icke ansvarsfulla agerande här? Avser regeringen att förändra sin syn på styrningen av de statliga bolagen och synen på infrastruktur?

Anf. 6 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Det går inte att nog understryka hur avgörande det är att människor kan transportera sig mellan hem och jobb på ett rimligt sätt, oavsett om man bor i Uppsala, i Stockholm eller i andra delar av vårt land. Framtidens pendlingsmöjligheter måste säkras, och det är därför vi har den här debatten här i dag. Det borde ligga i regeringens intresse att trygga möjligheten för människor att ta sig till jobbet.

Det borde inte vara möjligt att konstatera att Sveriges mest trafikerade tågpendlarsträcka inte är lönsam, för att sedan med kort varsel rycka undan mattan och dra in pendlartågen. Precis som statsrådet nämner finns det flera olika aktörer som kör denna sträcka, men det spelar ingen roll. Att gå till något av de andra tågen ökar nämligen inte mina chanser att få en sittplats, för alla tåg är fulla. Det var de i morse också.

Sveriges pendlare förtjänar förutsägbarhet, att inte behöva vara oroliga för om de ska kunna ta sig till jobbet om några månader. Därför frågar jag statsrådet: Förtjänar inte både Sveriges pendlare och Sveriges företag mer förutsägbarhet genom ett tydligare direktiv till SJ?

Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, både interpellanten och ledamoten Lennström, för den här viktiga diskussionen. Den är viktig för många.

Jag tror att vi i grund och botten delar bilden av att vi behöver välfungerande pendling i Sverige. I många av våra pendlingsregioner krävs både bättre infrastruktur och bra leverantörer som kan köra tåg eller bussar och så vidare.

Just den här frågan tycker jag är lite speciell i bemärkelsen att när jag lyssnar på de två ledamöterna låter det som att ingen nu kommer att köra. Jag återupprepar att 80 procent av all trafik här körs av andra än SJ.

Jag förstår att ledamöten Shekarabi nu hyllar Region Uppsala. Det får man gärna göra, och det är bra. Men redan i dag kör SL och Mälardalstrafik väldigt många avgångar, och de har ökat med åren.

Här har vi tre offentliga aktörer med lite olika uppdrag som genom ambitionerna delvis tränger ut varandra. SJ har avkastningskrav på sig, och det tror jag att man kommer att ha under lång tid framöver. Jag har inte sett en majoritet för någonting annat, och inte heller hos Socialdemokraterna.

Från vår sida och riksdagens sida är det såklart helt nödvändigt att SJ fortsätter att ta ansvar för hela Sverige, men också att ta ansvar för att se till att man ger avkastning på pengarna och ger tillbaka en del av det till skattebetalarna som vi kan använda till exempel för infrastruktur, att bygga järnväg och mycket annat.

Jag är den första att beklaga att beskedet kom så sent. Jag förstår verkligen att det river upp många känslor. Jag är tydligen ändå den första att vara positiv till att det kommer att vara fler som kommer att köra där SJ inte kör.

SJ är ett bolag som man kan ha många åsikter om. Vilket uppdrag SJ ska ha i framtiden får vara någonting som våra partier diskuterar både här i kammaren och mellan våra partier på olika sätt. Så länge SJ har ett avkastningskrav, vilket det har, har det ett ansvar som alla bolag. Det kör ju i Sverige. Men det betyder inte att det gäller varje enskild sträcka.

I det här fallet handlar det enligt SJ om 50 miljoner som bolaget går i förlust med på det här. Då kan man förstå att SJ med ändrade förutsättningar och med riksdagens krav på avkastning drar sig ur detta. Jag försvarar inte det. Jag bara konstaterar vad de själva har sagt.

Det handlar om hur vi ska styra våra gemensamma bolag. På vilket sätt ska vi göra det? Vi ska självklart vara tydliga med målen. Vi har de transportpolitiska målen, och vi har många andra mål som SJ och andra bolag får förhålla sig till.

Jag beklagar självklart oron och stressen hos många pendlare. Jag vet också att många ser fram emot dubbelspår, att det blir fyrspår, och att det blir fler spår. Det kommer att underlätta för Stockholm–Uppsala-pendlingen i framtiden. Det ser vi fram emot.

Jag är också glad för att det nu är andra som kliver in. Mälardalstrafik har till exempel sagt att det nu vill köra ännu mer. Det bolaget kör i dag ganska mycket trafik, ska man komma ihåg.

Anf. 8 ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaren.

Min uppmaning till regeringen och finansministern är att dra lärdomar av misslyckandet med SJ:s agerande kring Uppsalapendeln. Vi måste återta kontrollen i de delar av samhället där staten har förlorat kontrollen, där staten inte tar sitt ansvar och inte har tagit sitt ansvar de senaste decennierna.

Marknadsexperimenten, marknadsmisslyckandena och privatiseringen av grundläggande tjänster i vårt samhälle drabbar människor, tillväxt och företagande, inte minst i Uppsalaregionen. Uppsalaregionen är viktig för Sverige. Att människor kan pendla enkelt mellan Stockholm och Uppsala är en bra och nödvändig sak för tillväxten i hela vårt land.

Vi har multinationella företag som har valt att etablera sig i Uppsala. Vi har två världsledande universitet som samarbetar med universiteten i Stockholmsregionen. Det måste gå att pendla. Där måste staten ta sitt ansvar. Ideologiska dogmer om privatiseringar och konkurrensutsättning kan inte komma i vägen för det.

Man måste kunna släppa sina skygglappar och se: Okej, vi trodde på privatiseringsexperimenten. Vi trodde att det skulle bli bättre med tågresandet om vi privatiserade och splittrade järnvägen. Nu ser vi resultatet, och då gör vi om och gör rätt. Vi tar tillbaka kontrollen. Det är de orden som man skulle vilja höra från en svensk finansminister, men de orden saknas här.

Jag tackar för debatten. Men jag uppmanar finansministern att släppa de ideologiska skygglapparna och se behovet av att staten tar tillbaka kontrollen för att säkerställa att vårt land fungerar och att vi levererar till medborgarna.

Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack till interpellanten för den viktiga frågan.

Det kan vara bra att påminna den som lyssnar om att SJ blev ett statligt bolag 2001 under en socialdemokratisk regering. Man kan ha många synpunkter på detta. Jag tror att ledamoten kanske talar till fel person när han hävdar att jag skulle vara dogmatisk i olika situationer. Jag är pragmatisk i de allra flesta situationer. Man kan absolut se både fördelar och nackdelar med att SJ blev ett bolag, men jag ser ändå många fördelar.

I det här fallet handlar det om regionalpendling mellan Uppsala och Stockholm. Det handlar om att förutsättningar har ändrats. Det kan man tycka mycket om. De båda skattesubventionerade bolagen SL och Mälardalstrafik har nu de senaste åren gått in på ett sätt som gör att SJ helt enkelt går med förlust på den sträckan.

Hur ska då en regering styra? Hur ska vi styra ett bolag? Ska vi peka med hela handen och säga: Ni ska göra A eller B? Nej, så fungerar det inte. Statliga bolag har fått ett uppdrag av riksdagen med avkastningskrav och har en ägarpolicy. Utifrån det agerar vi som regering. Vi gör allt vad vi kan för att Sverige ska fungera så bra som möjligt.

Varje dag när jag vaknar tänker jag på hur vi ska göra Sverige bättre, tillsammans med många andra partier, såklart, och inte bara regeringsunderlaget. Hur ska Sverige bli rikare? Hur ska Sverige bli tryggare? Hur ska det fungera bättre?

Det är väldigt mycket som inte fungerar som det ska. Där delar jag helt bilden. Sedan är alltid frågan vad som är vägen framåt. Men skygglappar har jag sällan på mig, vill jag själv hävda. Men det är såklart en väldigt subjektiv bedömning. Med detta vill jag tacka för debatten och önska er en trevlig helg.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 10 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Sanne Lennström har frågat mig hur jag och regeringen avser att agera inför kvotsättningen för att gynna Östersjön och dess fiskbestånd.

Havet utgör en oundgänglig resurs som ger många nyttor för människan och samhället. Situationen för Östersjöns ekosystem är ansträngd och allvarlig, vilket främst visar sig genom dålig beståndsstatus hos viktiga fiskbestånd och att storleksfördelningen för fler bestånd är förskjuten till små individer. Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Bland dessa mål och principer ingår både ekosystemansatsen och försiktighetsansatsen.

Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt hänseende, socialt hänseende och sysselsättningshänseende. Därtill ska verksamheterna bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen som en del av ett långsiktigt hållbart livsmedelssystem samtidigt som det hållbara småskaliga fiskets konkurrenskraft, som är beroende av livskraftiga bestånd, långsiktigt värnas.

Regeringen anser vidare att förvaltningen av fisk och dess predatorer samt fisket ska styras av alla tre hållbarhetsdimensioner – den miljömässiga, den ekonomiska och den sociala – men att det är centralt att den kortsiktiga förvaltningen utformas för att kunna möjliggöra långsiktig hållbarhet. Regeringen anser också att det finns skäl att stärka arbetet med att genomföra en ekosystemansats i fiskeriförvaltningen.

Fru talman! Regeringen har med anledning av kommissionens förslag till förordning om fiskemöjligheter i Östersjön 2025 överlämnat en fakta-promemoria till riksdagen. I linje med ovan angivna ståndpunkter stöder regeringen preliminärt den övergripande inriktningen i kommissionens förslag. Dock anser regeringen att det finns behov av att i särskilda fall verka för en mer försiktig ansats än den övergripande inriktningen i kommissionens förslag. Särskilt i fråga om sill och strömming i centrala Östersjön är regeringens utgångspunkt att kvoterna inte bör öka utan minska jämfört med nu gällande kvoter. Kvoterna bör därför sättas mer restriktivt än vad kommissionen föreslår.

Regeringen anser vidare att förslaget i delar bör justeras något i syfte att mildra de negativa effekterna för det svenska lokala kustnära fisket, som är beroende av livskraftiga bestånd. Regeringen anser att storlek på bifångstknot bör beakta nuvarande beståndssituation för associerade arter och anpassas i enlighet med en ekosystemansats i blandfisket. Den svenska ståndpunkten ska fastställas av riksdagen.

Havsmiljöpropositionen anger regeringens inriktning för havsmiljöpolitiken. Regeringen aviserar i propositionen flera åtgärder för att öka fiskbestånden i Östersjön, bland annat genom att flytta ut trålgränsen till 12 nautiska mil och förbjuda bottentrålning i skyddade marina områden. Regeringen inför också ett nytt etappmål för att minska övergödningen.

Regeringen vill även att Sverige ska utöka och förstärka skyddet av marina områden för att bidra till att nå den internationella målsättningen om 30 procent av marina områden till 2030 enligt Sveriges åtagande gente-

mot FN och EU. De åtgärder som följer av havsmiljöpropositionen om en hållbar fiskförvaltning med kompletterande förvaltning av predatorer ska tillsammans med aviserade permanenta regleringar avseende pelagiskt trålfiske inom hela området upp till 12 nautiska mil från baslinjen i Östersjön kunna bidra till en starkare integrering i och en växelverkan med havsmiljöarbetet.

Anf. 11 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet Kullgren för att han är här i dag för att diskutera Östersjöns och våra fiskbestånds framtid, för läget är akut.

Om inte rätt åtgärder sätts in är risken att strömmingen försvinner helt från våra hav. Under de senaste 30 åren har vi sett att inte bara bestånden utan även fiskarnas storlek har minskat. Fiskarna blir mindre och magrare.

En kollaps skulle vara ytterst allvarlig, inte minst för att vi lever i en orolig omvärld. Fisk är ett viktigt livsmedel som borde hamna på svenska konsumenters bord. Så ser det tyvärr sällan ut i dag.

En kollaps skulle även vara ett dråpslag mot det hållbara kustnära fisket. Jag kommer från Östhammar, en liten kommun i norra Roslagen, där fiskare som exempelvis Tom Sundell är ute med sina små båtar och sedan säljer sin fisk i lokala butiker. Det blir färiska och bra råvaror som inte har transporterats långa sträckor. Det är detta småskaliga och hållbara fiske vi borde premiera och värna. Det gagnar Sverige att ha kvar människor som Tom och hans kollegor.

Det vi ser i dag är ett överfiske. Den storskaliga industritrålningen står för den absoluta majoriteten av fisket i Östersjön. En stor del av sillen och strömmingen som fångas utanför Sveriges kust körs ned till Danmark och blir fiskmjöl. Sedan skeppas det vidare till Norge, där man matar laxar med det. I stället hade fisken exempelvis kunnat bli en strömmingsburgare åt en familj i Öregrund. På det här sättet slår vi ut det småskaliga fisket.

Det som krävs nu är kraftiga åtgärder från regeringen. Det krävs en utflyttning av trålgrens och förhandlingar med andra berörda länder. I budgetpropositionen för 2025 minskar regeringen tyvärr också det totala anslaget till åtgärder för havs- och vattenmiljön med 40 miljoner.

Vi behöver pausa det storskaliga pelagiska fisket av sill och strömming i Östersjön till dess att bestånden har återhämtat sig. Vi behöver också se över det svenska kvotsystemet. För nationella kvoter finns möjligheten att överlåta dessa, vilket leder till snedvridningar. Det borde gå att fördela kvoter på ett mer rättvist sätt och försvåra försäljningen av dessa.

Kvoter är dessutom verkningslösa om vi inte skärper kontrollerna. I dag kontrolleras bara några procent av fiskfångsterna. Det duger inte. Det behövs fler kontroller för att vi ska kunna upptäcka felrapporteringar, och det behövs också högre straff vid sådana. Ingen borde kunna dammsuga våra hav och komma undan med det. Digitala verktyg skulle kunna hjälpa till här.

Nu är det dags för kvotsättning inför det kommande fiskeåret. EU-kommissionen föreslår i flera fall alldeles för höga kvoter för 2025. Detta värnar inte Östersjön eller det småskaliga och hållbara fisket. Statsrådet säger i sitt svar till mig i dagens debatt att förslaget behöver justeras något och att kvoterna bör sättas mer restriktivt än vad kommissionen föreslår. Statsrådet säger att det kustnära fisket ska värnas. Detta är bra.

Jag förstår att riksdagen har att fatta beslut, men jag får inga konkreta siffror som lugnar vare sig mig eller kustfiskarna. Därför vill jag fråga statsrådet: Kommer han att rösta för en kvotsättning som kommer att skydda våra fiskebestånd och säkra kustfiskarnas fortlevnad?

Statsrådet nämner också att 30 procent ska vara marina områden. Är det skyddade områden eller strikt skyddade områden? Jag undrar eftersom det är en väsentlig skillnad.

Anf. 12 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Vi kommer att kämpa för så lågt satta kvoter som möjligt, precis som Sverige har gjort i ganska många år.

Det som är intressant när man diskuterar fiskepolitik med Socialdemokraterna i opposition är att de gärna undviker att tala om hur kvoterna sätts. De nämner inte att det är en dragkamp mellan olika länder, att det krävs kvalificerad majoritet för beslut och att övriga länder inte har en lika restriktiv syn som Sverige.

Vi arbetar med kraft och målmedvetenhet med att dra förhandlingarna i rätt riktning. Men om vi gör oss irrelevanta i förhandlingarna leder det bara till en enda sak: högre kvoter utifrån hur situationen ser ut i dag. Den som är seriös måste ge sina svar till väljarna utifrån verkliga förhållanden. Annars blir det bara plakatpolitik som riskerar att förvärpa situationen för bestånden, och här måste jag konstatera att Socialdemokraterna är svaret skyldig.

För att komma någon vart är det diplomati och samtal som är helt centralt. Det var just därför jag bjöd in andra fiskeministrar från Östersjöländerna till ett möte här i Sverige den 17 september. Där fick de ta direkt del av småskaliga svenska fiskares situation, och vi fick en diskussion som jag hoppas kan underlätta de kommande förhandlingarna senare i oktober. Jag kan konstatera att Socialdemokraterna mig veterligen aldrig tog något sådant initiativ.

Situationen i Östersjön är påtagligt ansträngd. För att förvalta fisken ansvarsfullt måste vi förbättra havsmiljön. Fisket behöver ske ansvarsfullt samtidigt som andra påverkande faktorer, såsom förekomsten av predatorer, säl och skarv, måste adresseras på ett annat sätt än i dag.

Jag har förhandlat om kvoter för Sveriges del en gång, och då drev vi den mest restriktiva linjen av alla länder. Vi fick inte som vi ville fullt ut, men tack vare vår medverkan i förhandlingarna sänktes kvoterna mer än de annars hade gjort. Samtidigt kunde det småskaliga fisket, som precis som ledamoten säger är en livsnerv för många kustbygder, värnas. För första gången infördes också särskilda stängningar för trålfiske under perioden då sillen leker. Nu indikerar Ices, alltså vetenskapen, en viss återhämtning av strömmingen i centrala Östersjön och Bottenhavet.

En sak är solklar: Det är av yttersta vikt att vi håller i det här och att vi förhandlar i en restriktiv riktning även nu i oktober. Strömmingen behöver mer återhämtning.

Fisket påverkar sillen i Östersjön. Det gör även faktorer som konkurrens om föda, klimatförändringar och predation från säl och skarv. Här finns fortsatt en del kunskapsluckor. I den nyligen presenterade havsmiljöpropositionen, den första sedan 2009, adresseras flera av de här frågorna såsom jakt på säl och skarv och fiskereglering. Däribland finns åtgärder

som permanenta regleringar avseende det pelagiska trålfisket upp till 12 nautiska mil.

Anf. 13 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Vad övriga länder sysslar med gällande fiskeripolitik kan inte jag som ledamot påverka eller ta ansvar för. Jag är här i dag och har kallat till den här debatten eftersom jag vill höra regeringens och statsrådets ambitioner inför kvotsättningen och hur vi ska rädda fiskbestånden och Östersjön. Här är det många som önskar tydliga besked.

Jag har redogjort för några åtgärder som mina kollegor i miljö- och jordbruksutskottet har jobbat med i utskottet. Men som statsrådet nämner är det även värt att lyssna till våra kustnära fiskare. Det är bra att statsrådet gör det när tillfälle ges. Han är varmt välkommen till Östhammar och kommer att få en inbjudan till ett sådant möte inom kort.

När jag för första gången träffade fiskare från Öregrund för att lyssna på deras erfarenheter fick jag lära mig fiskeåtgärdernas 1-2-3:

Nummer 1 är att flytta trålgränsen längre ut. Det måste naturligtvis göras i samarbete med andra berörda länder, så som statsrådet nämner, men det är också ett viktigt medskick att inte ha en massa undantag som förstör trålgränsens syfte. Det småskaliga hållbara fisket bör i stället, som tidigare nämnts, premieras.

Nummer 2 är sälen. En gråsäl kan äta upp till åtta kilo fisk per dag. Detta är strömming, skarpsill och torsk som annars hade kunnat bli fina filéer på en tallrik.

Nummer 3 är skarven. I mars och april ser vi som bor längs med kusten hur dessa fåglar tar över vår skärgård. Har man 6 000 skarvar som häckar äter de tre ton fisk per dag, enligt Danderyds viltvårdare. Fåglarna skapar dessutom skarvkolonier som förvandlar våra skärgårdsöar till vita, illaluktande platser som alla gärna undviker.

Jag ger mig in i den frågan eftersom statsrådet nämnde predatorer i sitt svar till mig. Att trålningen har effekter verkar vi kunna vara överens om här i kammaren, så åtgärder kan vidtas snarast. Men vi behöver också ha svar på frågan hur stor påverkan på fisket sälen och skarven egentligen har.

Här är det mest rimligt att se till forskningens resultat. Stockholms universitet och SLU har genomfört en studie där man skriver så här:

”Totalt sett äter säl och fåglar (framför allt skarvar) ungefär lika mycket fisk vardera per år ... Men det är det småskaliga kustfisket som är mest påverkat av konkurrensen från säl och fågel. I det fisket är abborre, gädda, gös, havsöring, lax, sik och siklöja de viktigaste arterna. Och av dessa kustarter äter sälarna och skarven ungefär lika mycket som människan fångar (både yrkes- och fritidsfiske).”

I ett pressmeddelande drar forskarna bakom studien slutsatsen att sälarnas och skarvens negativa effekter på fiskbestånden är så pass betydande att dessa bör beaktas i fiskeriförvaltningen.

Vi socialdemokrater vill ha en ekosystembaserad och etisk förvaltning av säl och skarv. Målet bör vara att kraftigt minska antalet skarvar i vårt land för att skydda det småskaliga fisket och fiskbestånden.

Min fråga till statsrådet blir därför: Hur stort hot anser statsrådet att sälen och skarven utgör mot livskraftiga fiskbestånd, och vad kan regeringen göra åt detta hot?

Anf. 14 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Ledamoten nämnde fiskets 1-2-3. Trålgränsen kan vi sätta bock på. Sälén kan vi sätta bock på. Skarven kan vi sätta bock på. Här känns det som att ledamoten och jag är helt överens.

Predatorerna diskuteras alldeles för lite i den svenska fiskedebatten. Vissa bedömare säger att de äter lika mycket som de totala kvoterna just nu är. Det måste man ha i bakhuvudet.

Min ambition är att redan på oktoberrådet ha en övrig fråga, en AOB, tillsammans med andra länder där vi just adresserar de här problemen. Vi är väldigt tydliga i havsmiljöpropositionen med att regeringen vill vidta fler åtgärder kring och minska trycket av säl och skarv. Skarven ställer ju också till en hel del skada på öar och så vidare, men framför allt handlar det om att de är hårda predatorer på inte minst sill och strömming. Här verkar vi vara överens.

Det finns en samsyn bland flera av Östersjöländerna om att detta är ett problem som vi behöver adressera. Men här har vi också en viss problematik med fågeldirektivet. Vi har även ett förbud mot handel med sälprodukter, vilket jag är helt övertygad om påverkar jägares vilja att jaga säl. Det ligger i många jägares dna att man vill ha så bra avsättning som möjligt för det vilt man faller. Man vill ta hand om det av respekt för den jakt man utför. Att vi då har ett förbud inom EU mot att handla med dessa produkter tror jag är kontraproduktivt om vi vill minska sälens påverkan.

Här har regeringen – och även den förra, ska sägas – varit tydlig med att vi vill förändra detta regelverk. Det och annat kommer vi att ta upp på nästa ministerråd, om vi hinner. Vi håller på med det arbetet och hoppas få brett stöd från flera EU-länder.

Vad gäller kvoterna – det är ju för att reglera fiskdödligheten som vi pratar om hur mycket fisk vi kan ta upp – vill jag bara påminna om att kvoterna är det absolut mest effektiva när det gäller att påverka fisket och dess avtryck totalt sett. Jag vill dock också påminna om att beslut fattas av ministerrådet med kvalificerad majoritet och som ett paket. Beslut fattas alltså inte art för art eller fråga för fråga. Det är därför det är så viktigt att vi är med och blir lyssnade på i förhandlingarna.

Vi går ändå in på en restriktiv nivå. På miljö- och jordbruksutskottets möte i går konstaterades från flera håll att den här ståndpunkten är betydligt tydligare än vad de tidigare har varit. Det är tydligt att regeringen vill gå i en restriktiv riktning men samtidigt balansera så att vi har ett relativt brett mandat.

Till syvende och sist tycker jag att det är mycket bättre att vi får så låga kvoter som möjligt än att vi låser fast oss i en position som kommer att vara omöjlig att genomföra i verkligheten. Då är det A och O att vi blir lyssnade på i förhandlingarna och att vi får så stort gehör som möjligt.

Anf. 15 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Ja, kvoterna är viktiga. Därför står vi här och har denna debatt i dag. De har stor påverkan, för det är länderna emellan som fiskbestånden kan påverkas, precis som statsrådet nämner. Därför hoppas jag att regeringen också får med sig Sverigedemokraterna på tåget, detta eftersom de nyligen uteblev från en omröstning om nödbromsen.

Jag har förståelse för att det oavsett regering är svårt att följa vetenskapliga rekommendationer för fisket. Dessa kan variera kraftigt bara från

år till år, vilket försvårar möjligheten för en långsiktig fiskepolitik. Statsrådet nämnde Ices. I dag fokuserar Ices på att mäta lekbiomassan, men det vi borde göra är att arbeta hårdare för en svensk linje där även fiskens ålder och storlek ska tas med i beräkningen. Så har ännu inte skett.

Detta är ett medskick till ministern i hans arbete på högre nivå för att skapa bättre förutsättningar för en rimlig fiskepolitik kring Östersjön. Vi vill alltså se mer driv mot en hållbar fiskepolitik och bättre kvoter. Annars står helt enkelt Östersjön och fiskbestånden inför en väldigt allvarlig kollaps.

Naturligtvis hoppas jag också att statsrådet tackar ja till inbjudan från Gräsö-Öregrund Fiskareförening och Gräsö skärgårdsråd att komma och besöka dem i november eller december för att få höra mer om erfarenheterna från kustfiskare som lever med effekterna av regeringens och EU:s beslut varje dag.

Tack så mycket för debatten!

Anf. 16 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag vill tacka Sanne Lennström för interpellationen och för debatten. Jag uppskattar att debatten breddades så att vi också fick prata en del om predatorerna, som jag tycker får för lite uppmärksamhet när beståndssituationen i Östersjön diskuteras.

Vad gäller Ices är inget system perfekt. Det som ska ligga till grund enligt den gemensamma fiskeripolitiken är den bästa tillgängliga forskningen. Trots brister i Ices kan jag konstatera att det är den bästa tillgängliga forskningen och också den som accepteras av de allra flesta. Detta är utgångspunkten, och då kan jag se en fara i att väva in annan forskning. Det finns också forskning i olika länder som pekar åt andra håll, och där tror jag inte att vi ska hamna. Det gäller att vi värnar Ices.

Samtidigt har vi nu ett pågående arbete med olika indikatorer inom Ices, där åldersstruktur och storleksstruktur är sådant som jag vet är viktigt bland annat för svenska forskare som ingår i Ices.

Vi kommer som sagt av allt att döma att vara det land som driver på för de mest restriktiva kvoterna, och vi kommer att slå vakt om det småskaliga fiskets möjligheter.

Stort tack för debatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2024/25:19 om kornas rätt till naturligt beteende

Anf. 17 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Rebecka Le Moine har frågat mig vad jag kommer att göra för att garantera hög djurvälstånd och säkerställa kornas rätt till sitt naturliga beteende.

Svenska mjölkbönder har sedan 1988 krav på sig att se till att korna får komma ut på bete under sommaren. Sedan dess har både lantbruket och djurhållningen förändrats och moderniserats utifrån dagens förutsättningar, och en stor majoritet av mjölkkororna hålls numera i lösdrift.

Från min och regeringens sida är det högt prioriterat att skapa förutsättningar för ökad svensk livsmedelsproduktion och stärkt livsmedelsberedskap i landet samtidigt som Sveriges starka djurskydd bibehålls.

I linje med vad som aviserades i Tidöavtalet tillsatte regeringen därför en utredning. Utredaren skulle bland annat jämföra svenska djurskyddskrav för olika djurslag med EU:s djurskyddskrav och nationella djurskyddskrav i andra relevanta medlemsstater inom EU. Utredaren skulle analysera om, och i så fall i vilken grad, de svenska djurskyddskraven påverkar svenska livsmedelsproducenters konkurrenskraft i förhållande till livsmedelsproducenter i andra medlemsstater. Utredaren skulle även föreslå åtgärder för att höja djurskyddsnivån inom EU och globalt och analysera hur det påverkar konkurrenskraften för svenska livsmedelsproducenter.

Regeringen har alltså inte genom utredningens direktiv tagit ställning till en förändring av beteskraven.

Regeringen mottog betänkandet *Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd* (SOU 2024:56) i slutet av augusti. Utredningens betänkande innehåller flera olika förslag och kommer att beredas enligt gängse rutiner inom Regeringskansliet. Vilka förslag regeringen kommer att gå vidare med och hur dessa förslag kommer att utformas kan jag inte ge något svar på redan nu.

Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Tack, landsbygdsministern, för svaret!

Utredningen fick i uppdrag att kolla på att stärka konkurrenskraften för livsmedelsproducenter och bibehålla ett starkt djurskydd. Man skulle alltså stärka konkurrenskraften utan att tumma på djurskyddet. Men det är tydligt att så inte blev fallet.

Utredaren har fått mycket både intern och extern kritik för att inte ha lyssnat på djurskyddsperspektivet. Jordbruksverkets enhetschef Helena Elofsson ingick i utredningens expertgrupp och lämnade reservationer med stark kritik. Hon benämner till exempel förslagen som en sammanställning av branschernas önskemål och säger att de behöver utredas ytterligare för att inkludera vetenskaplig djurskyddskompetens. Det är rätt anmärkningsvärt för att komma från en myndighetsperson i detta sammanhang, fru talman.

Jag ska påminna lite om vilken lagstiftning det är vi har i Sverige och vad det här handlar om. I djurskyddslagen står det tydligt att djur ska ha rätt till sitt naturliga beteende. Därför är det ganska bisart och underligt att vi ens har den här diskussionen, att det ens finns en utredning som pekar på de här förslagen och att vi ens står här i kammaren i Sveriges riksdag för att debattera frågan.

Precis som att fiskar behöver vatten för att kunna ha sitt naturliga beteende, som de har rätt till, behöver kor ha möjlighet att beta utomhus. Det har pratats mycket om den moderna lösdriften. Men även om lösdriften är modern och mer rymlig går det inte att jämföra med att vara utomhus. Det naturliga – solens strålar, vinden, det mjuka underlaget och utrymmet – är oslagbart.

Fru talman! Jag vill backa bandet till hur den här lagstiftningen kom till. Det var en vinst för djurkämpar som Astrid Lindgren, som faktiskt fick

den här lagen som en present av regeringen på den tiden. Att backa från detta och ange konkurrenskraft som skäl är helt fel väg att gå.

Om man faktiskt skulle vilja satsa på att stärka de svenska mjölkbönderna finns det en rad andra förslag som skulle vara bättre att gå fram med. Vi borde inte minst se stoltheten i att kunna köpa och välja de svenska produkterna. Konsumenten gör kanske ett aktivt val för att vi i Sverige har hög djurvälstånd och stark djur- och miljölagstiftning. Vilka andra argument eller anledningar finns det annars för en konsument som står och tvekar mellan två olika mjölkpaket att välja det svenska? Det mervärdet är regeringen nu beredd att dra bort.

Fru talman! Det finns många andra saker som man skyller på djurlagstiftningen, såsom att gårdar har stängts ned, att vi får sämre livsmedelsförsörjning med mera. Det är faktiskt inte miljölagstiftningens fel. Det beror snarare på en politik som har lett oss in i och hejlat på storskaligheten och konkurrerat undan småskaligheten.

Min fråga till ministern blir: Om man verkligen värnar såväl konkurrenskraften som att hela Sverige ska kunna leva och att vi ska kunna vara stolta över vår djurvälstånd, hur ser landsbygdsministern då på utredarens lagförslag? Är det positivt? Välkomnas det? Eller är det negativt?

Anf. 19 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Som jag sa i min inledning har vi mottagit utredningens betänkande. Det ska skickas ut på remiss. Därefter kommer sedvanlig beredningsprocess att inledas i Regeringskansliet.

Vilka förslag som vi därefter kommer att gå vidare med eller inte är alldeles för tidigt att säga. Jag ska inte spekulera i var regeringen kommer att landa. Det vore rent fel av mig som landsbygdsminister. Det kommer garanterat att bli diskussioner under remissförandet. Jag ser fram emot att ta del av även de remissvar som kommer in.

Utredningen själv argumenterar såklart för sitt förslag och konstaterar att man har anlitat forskare som har gått igenom befintligt material. Regeringen kommer såklart att granska det, precis som vi granskar andra remissvar som kommer in, innan vi slutgiltigt tar ställning till om förordningen ska ändras avseende just detta.

Jag kan alltså inte säga var regeringen kommer att landa i den frågan. Det tror jag att ledamoten förstår, eftersom ledamoten är erfaren och vet hur en regering arbetar och i vilket läge en regering kan vara tydlig med vilken ståndpunkt man har kontra när man inte kan det.

Med allt det sagt, med alla de reservationerna och brasklapparna, kan jag berätta att sedan 1988 har 90 procent, nio av tio, av mjölkgårdarna i Sverige försvunnit. Jag tror inte att det är en utveckling som särskilt många vill se. Det påverkar att vi totalt sett har färre betande djur, färre djur som håller landskapen öppna. Det är färre djur vars liv styrs av några av Europas och kanske världens strängaste djurskyddsregler med hög djurvälstånd, låg antibiotikaanvändning och väldigt god djuromsorg. Det är färre djur som har ett sådant liv.

Sett bara ur den aspekten borde vi alltså se till att öka konkurrenskraften för det svenska jordbruket så mycket vi kan. Det var den här utredningens uppdrag. Man skulle jämföra med andra länder. En regel som man identifierade var just beteskravet, där man konstaterade att vi har en lag-

stiftning som inget annat europeiskt land har. Ur den aspekten är det inte märkligt att man i alla fall resonerar om det.

Återigen: Med det sagt är det inte klart var regeringen kommer att landa.

Jag skulle vilja ställa en motfråga. Vad vill Miljöpartiet göra för att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft? Och om vi ska hålla oss till utredningen: Hur vill Miljöpartiet stärka animalieproduktionen i Sverige?

Den generella uppfattningen – den kan förstås vara fel ibland – är att Miljöpartiet snarare har varit pådrivande för att sänka konkurrenskraften för det svenska jordbruket.

Anf. 20 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag tackar statsrådet, som vill belysa min politiska erfarenhet. Det var väldigt vänligt.

Något som jag ärligt talat inte förstår är att man inom ett visst fönster står helt utan åsikt. Det är klart att landsbygdsministern har en åsikt i frågan, och jag tror att väldigt många är intresserade av den.

Det har överlämnats en namninsamling med underskrifter från mer än 110 000 personer som ställer krav och verkligen vill att vi inte backar i djurvälzfärden på det här sättet. Därför vore det intressant att få veta om landsbygdsministern tycker att det är bra att djur får vara ute och att korna får lov att beta. Det är en väldigt relevant fråga.

Om jag får referera till mig själv finns det ingen gång då jag haft ett vakuum i mina åsikter under en viss tidsperiod. Det vore viktigt och meningsfullt om landsbygdsministern under debatten kunde delge sin åsikt om huruvida han ser det som något positivt att svenska kor får vara ute och beta om sommaren.

Jag vill verkligen understryka detta. Det är också ett skäl till varför jag valde att skriva min interpellation.

Ett argument som förts fram är att nio av tio mjölkgårdar har lagts ned sedan 80-talet. Jag tror att hela riksdagens kammare kan ställa sig bakom ett försök att vända detta, men det handlar om tillvägagångssättet.

Vi i Miljöpartiet tycker absolut att man ska få betalt för mervärdena. Därför vill vi styra om CAP, det vill säga EU:s jordbrukspengar, så att den som jobbar mer med djurvälzfärd, med att öka biologisk mångfald eller med att värna klimatet ska gynnas snarare än om han eller hon har en stor yta, för det är väldigt förlegat och inte särskilt styrande att ha det så.

Ett av de främsta argument som Kristdemokraterna har fört fram är att om vi har en lag i Sverige som ser till att djuren har det bra och får vara ute och beta kan man inte få del av dessa pengar. Och om man tar bort den lagstiftningen kan man få del av pengarna.

Vi är överens såtillvida att jag tycker att man ska få högre ersättning ju bättre djurvälzfärd man har. Jag önskar att regeringen med landsbygdsministern i spetsen kan driva på för att höja kraven och förbättra djurvälzfärdslagstiftningen i hela EU.

Något utredaren nämner är praxis; det handlar inte bara om lagstiftning. Om vi i Sverige har en praxis att kor är ute och betar om sommaren kan vi med dagens system inte heller få den extra ersättningen. Och det är ju de facto praxis, så även om vi skulle backa i lagstiftningen skulle det inte hjälpa svenska mjölkproducenter att få extra ersättning. Det enda sät-

tet att komma åt problemet är att ändra i EU-lagstiftningen så att de som gör mer för djurvälstånd gynnas.

Anf. 21 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag blev oerhört besviken på den – snart – förra kommissionen när det bara blev en tummetott av revideringen av djurskyddsregelverket på EU-nivå. Jag hade haft många bilaterala möten med ansvarig kommissionär, då vi fört fram bland annat det som ledamoten för fram här. Hur vi ska jobba mer effektivt för att påverka djurskyddsregelverket på primärt EU-nivå men också globalt var också en del av utredningen.

Jag förstår att ledamoten tycker att det blir en tråkig debatt. Men hon har ställt frågor till landsbygdsministern, och som sådan representerar jag hela regeringen. Då blir svaren lite tråkiga, eftersom vi befinner oss i det läge vi gör i processen efter utredningen. Regeringen har alltså inte tagit ställning än.

Jag är dock säker på att ledamoten har lyssnat på mig i intervjuer när jag fått frågor om vad Kristdemokraternas position är. Ja, mitt parti har ställningstagandet att vi vill modernisera beteslagstiftningen. Men det är helt avhängigt av att vi kan ge en ersättning till de bönder som ger ett sådant mervärde. Det är en förutsättning i mitt partis ståndpunkt. Om vi inte kan det är ju förutsättningen borta.

Vi kan titta på andra länder. I till exempel Finland ger det stora mejeriet bättre betalt till de bönder som garanterar ett visst bete. Där har man lyckats så bra att runt 80 procent av mjölkorna – det varierar nog från år till år och beroende på väder – har bete utan sådan lagstiftning.

Det är som sagt viktigt att hålla isär begreppen. Här i kammaren ser jag mig som företrädare för hela regeringen, och då är det tråkiga svaret att beredning pågår. När regeringen är färdig med beredningen kommer alla att få veta var regeringen står.

Anf. 22 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! För dem som bevittnar debatten kan jag berätta att Kristdemokraterna är det enda av Sveriges riksdags partier som har motionerat i denna riktning. Anledningen till att jag ställt frågan är att det under processens gång nästan har verkat som att landsbygdsministern och regeringen har skämts lite grann över förslaget. Det är bara att hoppas att det här aldrig blir lagstiftning i Sverige. Det vore förödande.

Det vore förödande för djurvälståndet när vi skulle behöva höja den i hela EU och höja den också så att vårt beteskrav inkluderar fler djur. Det skulle vara ett steg i fel riktning.

Det skulle också vara förödande för vår konkurrenskraft. Man skulle dra undan mattan för alla de mervärden som finns. Vi har sett reklam som visar hur glada korna blir när de kommer ut vid kosläpp och hur viktigt det är att korna håller landskapet öppet. I detta kan även biologisk mångfald värnas. Alla dessa mervärden skulle falla och helt och hållet förlora sin trovärdighet.

Om beteskravet skulle införas ökar risken för att ännu fler gårdar läggs ned. De som framför allt skulle gynnas av ett avskaffande är de resursstarka mjölkproducenter som har svårt att hitta tillräckligt med betesmark inom rimligt avstånd från gården. De skulle kunna utöka sin produktion

med ännu fler kor på samma yta. Små och medelstora jordbruk riskerar då att konkurreras ut av alltmer storskaliga mjölkfabriker.

Fru talman! Jag tror inte att vi kommer mycket längre här och nu, men jag skulle vilja be regeringen och landsbygdsministern att inte gå fram med förslag som försämrar djurväl-färden innan man har garanterat att djurväl-färden höjs i hela EU.

Anf. 23 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag vill öka den svenska livsmedelsproduktionen. Jag vill se fler betande djur i Sverige. Den utveckling vi har sett under alldeles för lång tid på grund av ett för tungt regelverk, för dålig lönsamhet, för dålig konkurrenskraft och en syn på bönder som inte har gett framtidstro i näringen har lett till precis det motsatta. Vi tappar marknadsandelar, och produktionen av svensk mat blir mindre. Slarvigt uttryckt kan man säga att varannan tugga kommer någon annanstans ifrån, och där har man helt andra djurskyddsregler. Att stärka det svenska lantbruket och den svenska livsmedelsproduktionen är nog bland det viktigaste man kan göra för att på ett globalt sätt värna djurväl-färden, och det är vi angelägna om att göra.

Det låter ibland i debatten – vilket irriterar mig – som att bönder, som många gånger lever av och för sin verksamhet, jorden de brukar och de djur de håller, skulle göra det så hemskt som möjligt för både jord och djur bara för att inte allting står i lagtext eller förordning. Jag är helt övertygad om att så inte är fallet.

Jag vill avsluta med något jag också sa i min inledning: Utredningens förslag kommer vilken dag som helst att gå ut på remiss. Därefter kommer det att fortsätta att beredas på Regeringskansliet. Hur regeringen i beredningen kommer att gå vidare med just förslaget om avskaffat eller reformerat beteskra-
v kan jag inte gå in på i dag.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2024/25:25 om omprioritering av anslag för LOVA-projekt

Anf. 24 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Joakim Järrebring har frågat mig hur jag motiverar min omprioritering av anslag till LOVA-projekt på bekostnad av andra viktiga vattenrelaterade åtgärder. Vidare har Joakim Järrebring frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att de projekt som får minskade medel inte drabbas negativt och att måluppfyllelsen för vattenmiljön kan säkerställas. Dessutom har Joakim Järrebring frågat mig hur jag planerar att följa upp effekterna av denna omprioritering och säkerställa att den totala vattenvården i Sverige inte försvagas.

Hur medlen fördelas mellan olika anslagsposter och hur villkoren för anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* utformas kommer att framgå av kommande regleringsbrev för Havs- och vattenmyndigheten. Arbetet med att utforma regleringsbreven pågår nu på Regeringskansliet. Eftersom villkoren för anslaget ännu inte är beslutade ser jag Joakim Järrebringens fråga i denna del som för tidigt ställd.

Prot. 2024/25:15
4 oktober

Svar på
interpellationer

Det är korrekt att anslag 1:11 minskar något jämfört med innevarande år i regeringens budgetproposition. Det är naturligt att regeringen gör temporära satsningar inom olika områden utifrån rådande prioriteringar. Satsningarna kan se olika ut från år till år, vilket gör att den totala summan på anslaget kan variera mellan olika år. Vad gäller måluppfyllelsen för vattenmiljön tar regeringen genom den havsmiljöproposition som lades fram i juni, ett etappmål som beslutats för övergödning och de satsningar som föreslås i budgetpropositionen, tydliga steg för att följa upp och säkerställa måluppfyllelsen för vattenmiljön.

Stöd via LOVA är den enskilt viktigaste statliga finansieringen för fysiska åtgärder och lokalt åtgärdsarbete i vattenmiljön. LOVA involverar lokala aktörer, och medlen används för projekt som förbättrar vattenkvaliteten genom bland annat åtgärder för minskad tillförsel av näringsämnen och miljögifter till vatten och hav. Regeringen gör därför en satsning på LOVA i budgetpropositionen för 2025.

Joakim Järrebring har också en fråga som gäller uppföljning av gjorda prioriteringar. Användningen av medel i anslag 1:11 och resultatet som uppnås redovisas i den årsredovisning som Havs- och vattenmyndigheten lämnar varje år. Havs- och vattenmyndigheten har också ett särskilt regeringsuppdrag fokuserat på just redovisning av användning av medel i anslag 1:11. Regeringen anser att en noggrann uppföljning av medlens användning och de resultat som uppnås lägger en grund för att även framdeles satsa på de områden där åtgärderna är mest prioriterade och ger störst effekt.

Anf. 25 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Föga förvånande tycker jag att det är positivt att regeringen värderar LOVA-projekten och gör en särskild prioritering av dem i budgeten. Det bidrar till att upprätthålla det lokala arbetet och engagemanget när det gäller vattenmålen. Lokala initiativ och lokalt engagemang är centralt för att förbättra vattenmiljön och adressera de stora utmaningar som övergödning, miljögifter och den biologiska mångfaldens utsatthet innebär.

Jag måste dock framhålla att den här prioriteringen även får undanträngningseffekter, eftersom ministern har valt att på totalen sänka anslaget för havs- och vattenmiljö, i årets budgetproposition med 40 miljoner kronor. Detta innebär att andra viktiga vattenvårdsåtgärder nu riskerar att stå utan tillräckliga resurser.

För 2025 ligger anslaget på cirka 1,33 miljarder kronor. För år 2026 minskar det till drygt 1 miljard och för 2027 till drygt 860 miljoner kronor. Vi talar alltså om en minskning med 470 miljoner under planperioden. Jag förutsätter att departementet har genomfört konsekvensanalyser av vad de minskade anslagen innebär.

I ljuset av att det totala anslaget för åtgärder för havs- och vattenmiljö sänks vill jag förtydliga min fråga om hur ministern motiverar omprioriteringarna av anslaget. Vilka åtgärder anser ministern inte längre vara nödvändiga? Är det exempelvis åtgärder mot övergödning, fiskevårdsåtgärder eller åtgärder mot invasiva främmande arter som man nu anser att vi kan spara på? Vilka projekt kommer att drabbas när resurserna minskar? Jag menar att det här är frågor som behöver tydliga svar, inte minst eftersom

det handlar om åtgärder som ofta tar lång tid att genomföra och där kontinuerlig finansiering är avgörande för att nå långsiktiga resultat.

Ministern hänvisar i sitt svar till att regleringsbrevet ännu inte är utformade och framhåller att hon därför ser min fråga som för tidigt ställd. Men när de väl är utformade och beslutade finns det ju inte längre något behov för mig av att ställa frågan. Alltså är frågan ställd vid exakt rätt tillfälle.

Jag undrar helt enkelt om ministerns prioriteringar kommer att återspeglas i regleringsbrevet. Ministern har väl en egen uppfattning om vilka åtgärder som inte längre behövs, eftersom man väljer att göra anslagsbesparingar på 470 miljoner kronor under planperioden.

Jag ser också fram emot att höra statsrådets tankar kring hur nedskärningarna påverkar förutsättningarna för att uppfylla ambitionerna i havspropositionen. Jag anser att regeringen har en skyldighet att inte bara tala om höga ambitioner utan också säkerställa att de ekonomiska resurser som krävs för att göra verklighet av ambitionerna finns. Hur ska svenska folket kunna tro på att regeringens höga ambitioner på lång sikt är verkliga när anslagen successivt minskas med 470 miljoner kronor fram till 2027?

Anf. 26 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag tackar ledamoten Järrebring, som med jämna mellanrum ger mig utrymme att diskutera de miljöåtgärder som är så oerhört viktiga och som väcker ett stort engagemang hos mig och hela vår regering. Det är exempelvis väldigt välkommet att få diskutera en sådan sak som LOVA-projekt och LOVA-pengar. LOVA var ju någonting som drogs igång i ett initiativ av Alliansen och som byggts vidare under efterträdande regeringar, dels med ledamotens parti, dels Tidöregeringen. Det är någonting som är väldigt bra. Man kan börja med den grunden.

Vad är då LOVA-pengar och LOVA-satsningar? Jo, de innebär att staten går in med en viss summa pengar som sedan kompletteras av lokalt engagemang. Ofta går även kommunen in med lite pengar. Samlat blir det en pott som man kan använda för att göra vattenvårdande insatser och förbättra vattenmiljön. Dessa satsningar har pågått under lång tid på olika platser runt om i vårt land.

Det är värt att komma ihåg att det är fråga om satsningar där man bygger upp olika miljöåtgärder som sedan finns kvar. Det är inte så att allt det arbete som gjorts under många år försvinner när man ändrar i anslagen. Man anpassar satsningarna efter de behov som finns. Det som händer när man justerar i en satsning som exempelvis LOVA-pengar tycker jag låter något mer dramatiskt från ledamotens perspektiv än vad det i själva verket är. Det kommer pengar till en viss pott, och ett arbete pågår i olika projekt på olika ställen. Därför är det självklart viktigt att det finns pengar där och att satsningarna fortsätter, men det är också helt naturligt att pengarna skiftar från år till år.

Fru talman! Jag måste ändå påpeka att jag verkligen menar att interpellantens fråga grundar sig i en missuppfattning om att regeringens satsning – 100 miljoner kronor till LOVA – skulle innebära en omfördelning inom anslaget 1:11. Det är nämligen inte beslutat än. Det beslutas i ett regleringsbrev. Ledamoten kan med rätta vara nyfiken på vad som kommer att stå i det regleringsbrevet, men ledamoten är säkert väl medveten om att

jag inte får berätta vad som kommer att stå i regleringsbrevet förrän det helt enkelt är beslutat och offentligt.

Jag ser fram emot att ytterligare diskutera hur regeringens prioriteringar ser ut när regleringsbrevet är beslutat. Men till dess kan man självklart prata om de andra frågorna, fru talman, som ledamoten tar upp här, bland annat: Hur har man analyserat besluten kring planerade utfall för BP 26, BP 27 och kommande budgetar? Då måste jag påpeka, fru talman, att vi självklart kan sitta och spekulera i hur utfallet för pengar till måluppfyllelse för vattenmiljö kommer att hanteras år 2027 efter ett riksdagsval och mycket annat som kommer att hända, men det är lite att föregripa det som säkerligen kommer att vara ett budgetutfall som förhandlas vid det tillfälle då man förhandlar en budget för 2027, helt enkelt.

Jag tycker att det är lämpligare, fru talman, att vi diskuterar den budget som regeringen nu har lagt fram för år 2025, hur pengarna kommer att se ut där och hur utfallet blir av detta.

Jag tycker ändå att ledamoten tar upp många spännande aspekter när det gäller hur vi ska stärka vattenvården i Sverige. Man behöver inte oroa sig för regeringens ambitioner här. Man undrar: Hur ska man kunna tro på regeringen? Det finns många skäl att tro på regeringen, inte minst därför att LOVA-satsningarna i grunden var ett initiativ från Alliansen men också därför att vi lagt fram en proposition för havsmiljö. Det är den första propositionen sedan 2009 på det området, så jag förstår att detta är efterlängtat.

Anf. 27 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaren! I nästan samtliga debatter som jag och ministern hade under hela förra riksdagsåret var det en diskussion kring de lägre anslagen på både klimatområdet och miljöområdet. Svaret var i princip alltid: Nej, men vi har en ekonomisk situation i Sverige som kräver en återhållsamhet. Vi behöver få bukt med inflationen.

Nu är regeringen tvärtom väldigt tydlig med att inflationen är låg. Vi har tagit oss igenom denna kris. Inflationen har gått ned i hela världen, så även i Sverige. Regeringen är också väldigt stolt över att det finns ett stort reformutrymme, på 60 miljarder kronor. Men om man drar ut strecket för vart vi är på väg på klimat- och miljöområdet kan jag konstatera att de satsningar som jag hade hoppats på, när vi fick budgetpropositionen för 2025 presenterad, inte finns.

Det är väl inte konstigt att jag oroas över vart vi är på väg när det från regeringens sida i planperioden skissas på att vi ska minska anslaget med 470 miljoner kronor. Det är mycket pengar. Men det är mycket pengar också med 40 miljoners minskning, som vi pratar om för 2025.

Vi kan titta på vad pengarna i detta anslagsområde går till. Det är till exempel 25 miljoner kronor som går till strandstädning. Det skulle helt kunna försvinna i prioriteringen i fråga om de minskade resurserna med 40 miljoner kronor. När det gäller att förebygga och förhindra spridning av invasiva främmande arter är anslaget för 2024 på 50 miljoner kronor. Nästan hela det anslaget kan ryka. Vi kan titta på ett annat anslag, som handlar om samordning kring övergödning av kust- och avrinningsområden. Det är 30 miljoner kronor. Hela det skulle kunna ryka.

Jag har stor respekt för att ministern inte kan säga hur regleringsbrevet i detalj kommer att vara utformat. Men jag förutsätter att man har gjort

någon typ av konsekvensbedömning och prioritering när det gäller de besparingar som man, trots att det finns ett reformutrymme på 60 miljarder kronor, väljer att göra på detta område. Jag förutsätter också att man vet vilka av dessa åtgärder som besparingarna ska läggas på.

Jag har alltså respekt för att jag inte kan få svar på hur regleringsbrevet ser ut, men jag kanske kan få höra hur resonemanget har gått kring prioriteringarna och varför man väljer att spara på detta anslagsområde.

Anf. 28 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Som politiker behöver man prioritera. Regeringen behöver i detta läge, när vi har tiotals miljarder i reformutrymme, prioritera. Vi har en kontinent där det just nu pågår krig. Vi behöver rusta upp vårt försvar. Vi har en eskalerande gängkriminalitet som Sverige på allvar behöver få bukt med. Detta behöver finansieras. Vi behöver pengar till rättsväsendet för att vi ska få ordning på rättsstaten Sverige. Vi har många grundläggande problem som verkligen behöver resurser.

Vi har också miljö- och klimatsatsningar, men i fråga om miljö- och klimatsatsningar är svaret inte alltid resurser. Det är det som gör det oerhört intressant, tycker jag som liberal klimat- och miljöminister. Jag kan få en budget där jag får större effekt för klimat och miljö även om det är en mindre budget än tidigare år. Det är det som gör det så intressant.

Om man faktiskt vill prata om frågan på djupet behöver man prata om vad det är som ger minskad påverkan på den svenska naturen, vad det är som stärker vår vattenmiljö i grunden och vad det är som minskar våra utsläpp av både föroreningar och koldioxid.

Fru talman! Om man tittar på det ser man att det långt mer handlar om att hitta rätt regleringar och om att göra rätt förändringar av lagstiftning och av det arbete som pågår runt om i vårt avlånga land med att förbättra vårt klimat och vår miljö.

Det handlar inte minst om en sådan sak som att denna regering, till skillnad från den förra, har lagt fram en stor proposition för riksdagen om havsmiljöpolitiken. Det är den första propositionen sedan år 2009 på det området. I den propositionen finns det många olika förslag som är kopplade till just hur vi ska förbättra vår vattenmiljö och havsmiljö i Sverige. Det är något som inte minst kommer att kunna påverka vår miljö mer än exempelvis pengarna. Det är väldigt intressant just när det gäller det området, fru talman.

Ledamoten nämner att olika satsningar har minskat och att vi har refererat till inflationen och till att man ska få bukt med ett tufft ekonomiskt läge. Här måste jag nämna detta: Trots att vi har fått bukt med inflationen och då haft restriktiva klimat- och miljöbudgetar – om man vill formulera sig så – har alla budgetar som denna regering lagt fram varit större än alla budgetar som den tidigare rödgröna regeringen fick igenom för UO 20, alltså klimat- och miljöområdet. Vi har alltså haft större satsningar och mer pengar för klimat och miljö i UO 20 än man haft tidigare.

Om man jämför med valårsbudgeten 2022, som många i denna kammarare så förtjänstfullt återkommande gör, måste man komma ihåg att det faktiskt var Moderaternas och Kristdemokraternas budget som fick gehör här i kammaren och som verkställdes. Om man pratar om hur pengarna fördelas, om finansiering, om kredibilitet och om hur man ska kunna tro på regeringen måste man titta lite mer på det finstilla. Då måste man titta

på vad som händer när vi från denna regerings sida exempelvis drar ned på vissa satsningar för att bygga ut andra satsningar som vi ser har effekt, som vi ser är effektiva och som vi ser verkligen har påverkan på miljön.

Det är så vi kommer att arbeta även framöver. Men, som sagt, vi gör satsningar på LOVA, ett initiativ som i grunden kom från Alliansen och som byggs vidare för varje år. Är man nyfiken på resterande fördelningar behöver man vänta tills besluten är fattade av regeringen. Först då kan vi debattera utfallet. Det blir väldigt svårt för mig när jag inte kan berätta om svaren än, och det är ledamoten väl medveten om.

Anf. 29 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Jag tackar återigen ministern för svaren. Ska vi korrigera lite? Ministern är retoriskt skicklig och ljuger aldrig. Men budgeten för 2022 var såklart en socialdemokratisk regerings budget, där en majoritet i kammaren gjorde lite förändringar i marginalen. Hela den satsning som vi hade på UO 20 var också det som beslutades i kammaren. Då är det sagt.

Jag vill ändå återkomma till resonemanget, som jag håller med om, att politik inte bara handlar om pengar och anslag. Absolut är det så. Vi har under lång tid fått indikationer på att anslagen är otillräckliga för våra myndigheter. Så sent som i veckan fick vi en dragning av Riksrevisionens senaste rapport på klimat- och miljöområdet. För ovanlighetens skull pekade man just på bristande resurser för myndigheterna att klara sitt uppdrag. Det handlade om åtgärder för värdefull natur.

På en teoretisk nivå håller jag med ministern om att det inte alltid handlar om resurser. Men vad gäller det här området, länsstyrelserna, Naturvårdsverket och HaV tror jag ändå att vi kommer att komma tillbaka till frågan om det finns tillräckliga medel för att klara uppdraget. Min bild är att det inte finns, och jag konstaterar att regeringen använder 60 miljarders reformutrymme till att till en tredjedel sänka skatten mest för rika män. Jag tycker att man hade kunnat prioritera annorlunda, och det gör vi socialdemokrater i vår budget.

Anf. 30 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag tackar ledamoten. Vi kommer säkert att diskutera dessa frågor många gånger. Då ska man vara medveten om att vatten- och havsfrågor är ett hjärteområde för mig. Vi satsar tydligt på att lägga fram stora propositioner med kraftiga lagstiftningar. Det vi gör på land, exempelvis i fråga om utsläpp från jordbruk och avlopp, är att införa många nya regleringar som kommer att minska övergödning eller utöka återcirkulering av näringsämnen. Vi vet att dessa frågor är viktiga för havs- och vattenmiljön.

Jag delar inte bilden av att vi inte satsar. I budgetpropositionen som lämnades till riksdagen för två veckor sedan föreslår regeringen en permanent förstärkning av myndighetens ramanslag för förvaltningsuppgifter med 12 miljoner kronor just för vattenförvaltning och andra frågor. Dessutom är det 15 miljoner kronor för effektiv vattenförvaltning utöver det. Det är en kraftig ökning jämfört med hur det ser ut i dag för vattenförvaltning. Diskuterar vi andra myndigheter blir det såklart en annan fråga. Det är därför ledamoten nu pratar om åtgärder för värdefull natur, men det är inte det som rör vatten.

När det kommer till havs- och vattenpolitiken satsar vi tydligt. Totalt får myndigheten ett ökat ramanslag med cirka 29 miljoner kronor jämfört

med nuvarande nivå. Vi snackar om en ökning på cirka 9 procent. Det är en efterlängtd satsning, och den kombineras också med en stor proposition som riksdagen strax ska behandla, med mycket innehåll som förbättrar vår havs- och vattenmiljö i Sverige. Det är tillfredsställande för mig att äntligen få komma fram med en så kraftfull miljöpolitik för havs- och vattenmiljön, och den är verkligen efterlängtd.

Vi kommer alltid att behöva arbeta vidare med projektsatsningar och olika initiativ som på alla håll och kanter runt om i vårt avlånga land förbättrar havsmiljön. Jag är övertygad om att alla möjliga regeringar kommer att kunna ta tag i dem.

Om man inte vill att rika vita män ska gynnas av en budget får man se till att andra också tjänar lika mycket som vita män just nu gör i Sverige. Jämställdhetsarbetet får vi båda arbeta vidare med.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner

med anledning av skr. 2023/24:153 Riksrevisionens rapport om Allmänna arvsfonden

2024/25:330 av Karin Rågsjö m.fl. (V)

2024/25:577 av Christofer Bergenblock m.fl. (C)

2024/25:625 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP)

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 3 oktober

2024/25:80 Patienter från Gaza

av Karin Rågsjö (V)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:81 Bostadstillägget för barnfamiljer

av Sanne Lennström (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:82 Våld mot gravida kvinnor

av Anna Wallentheim (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:83 Situationen i sjukvården

av Sofia Amløh (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:84 Barnbidraget och barnfamiljernas ekonomi

av Arber Gashi (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

Prot. 2024/25:15
4 oktober

Svar på
interpellationer

Prot. 2024/25:15
4 oktober

2024/25:85 Nedskärningar och förändringar i det svenska biståndet
av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:86 Statens ägarstyrning av SJ AB

av *Isak From* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:87 Dimensionering av gymnasieutbildning

av *Paula Örn* (S)

till utbildningsminister Johan Pehrson (L)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 3 oktober

2024/25:114 VAB-utredningen

av *Isabell Mixter* (V)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:115 Grund för uttalanden om Vattenfall

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:116 Antaganden om elektrifieringsgrad i klimatscenerierna i budgeten

av *Rickard Nordin* (C)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:117 Uppföljning av biståndet

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:118 Transparens i biståndsrapporteringen

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:119 Resultatbaserad uppföljning och långsiktiga effekter

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:120 Referensarealer grundade på ekologiska behov

av *Rebecka Le Moine* (MP)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:121 Export av farliga produkter

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:122 Den demokratiska utvecklingen i Tunisien

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:123 Näringslivets ansvar i en global kontext

av *Olle Thorell* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:124 Utrikespolitiken och exporten av miljöskadliga produkter

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:125 Uttalande om Vattenfall

av *Rickard Nordin* (C)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:126 Stärkt konsumentskydd för alternativmedicinska behandlingar

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till statsrådet Erik Slottner (KD)

2024/25:127 Olovlig uthyrning av bostadsrättslägenheter

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

Prot. 2024/25:15

4 oktober

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 10.33.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

JUDIT FARAGO GONTIER

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 5 Svar på interpellation 2023/24:849 om Uppsalapendeln	2
Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	2
Anf. 2 ARDALAN SHEKARABI (S)	2
Anf. 3 SANNE LENNSTRÖM (S)	3
Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	4
Anf. 5 ARDALAN SHEKARABI (S)	5
Anf. 6 SANNE LENNSTRÖM (S)	6
Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	6
Anf. 8 ARDALAN SHEKARABI (S)	7
Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	8
§ 6 Svar på interpellation 2024/25:10 om ett hållbart fiske	9
Anf. 10 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	9
Anf. 11 SANNE LENNSTRÖM (S)	10
Anf. 12 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	11
Anf. 13 SANNE LENNSTRÖM (S)	12
Anf. 14 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	13
Anf. 15 SANNE LENNSTRÖM (S)	13
Anf. 16 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	14
§ 7 Svar på interpellation 2024/25:19 om kornas rätt till naturligt beteende	14
Anf. 17 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	14
Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP)	15
Anf. 19 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	16
Anf. 20 REBECKA LE MOINE (MP)	17
Anf. 21 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	18
Anf. 22 REBECKA LE MOINE (MP)	18
Anf. 23 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	19
§ 8 Svar på interpellation 2024/25:25 om omprioritering av anslag för LOVA-projekt	19
Anf. 24 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	19
Anf. 25 JOAKIM JÄRREBRING (S)	20
Anf. 26 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	21
Anf. 27 JOAKIM JÄRREBRING (S)	22
Anf. 28 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	23
Anf. 29 JOAKIM JÄRREBRING (S)	24
Anf. 30 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	24
§ 9 Bordläggning	25
§ 10 Anmälan om interpellationer	25
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar	26
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 10.33.	27